

Dyslexieprotocol Twents Carmel College* (mei 2018)

Doel:

Het doel is een eenduidige aanpak van dyslexie op het Twents Carmel College te bevorderen. Uitgangspunt hierbij is dat het Twents Carmel College een school wil zijn die leerlingen in staat stelt talenten te ontwikkelen en onderwijs met waar nodig en mogelijk speciale voorzieningen biedt dat aansluit bij de capaciteiten van leerlingen.

De volgende afspraken gelden:

1. Leerlingen die met een dyslexieverklaring vanuit het basisonderwijs instromen op het Twents Carmel College

Voor leerlingen die vanuit het basisonderwijs met een dyslexieverklaring binnenkomen geldt dat de verklaring als zodanig (mits afgegeven door een daarvoor bevoegde gedragswetenschapper) wordt overgenomen. Wel wordt door de gedragswetenschapper van het TCC bekeken of de geadviseerde faciliteiten ook voor de onderwijssituatie op het Twents Carmel College de meest geëigende zijn. Het TCC biedt een basispakket faciliteiten, geldend voor alle locaties.

2. Signaleren van dyslexie in de periode dat een leerling op het Twents Carmel College onderwijs volgt; advisering en besluitvorming over de facilitering.

Klas 1-2

- Bij de overdrachtsgesprekken met de basisschool informeert het TCC of er leerlingen zijn bij wie nog het vermoeden van dyslexie bestaat en wordt het LOVS van betreffende leerlingen geraadpleegd. Hierbij is extra aandacht voor lage scores bij technisch lezen en spellen t.o.v. begrijpend lezen. Bij de Cito-eindtoets gaat het vooral om het verschil tussen taal en overige scores.
- In klas 1 wordt onder alle leerlingen een algemeen screeningsdictee afgenomen (advies: Wonderlijke Weer) om zowel de mogelijke leerlingen met dyslexie als de zwakke spellers in beeld te krijgen. De Talendocenten monitoren de resultaten van gesignaleerde leerlingen en zijn alert op voortgang. In geval van zwakkere cijfers en vermoedens van dyslexie informeert de talendocent de dyslexiecoach en de mentor.
- De mentor voert gesprek met mogelijk dyslectische leerling a.d.h.v. aandachtspunten die door dyslexiecoach (in overleg met gw-er) worden opgesteld. Indien uit bovenstaande blijkt dat er sterke vermoedens m.b.t. dyslexie zijn neemt de dyslexiecoach een dictee en technisch lezen test af en wordt de leerling in beeld gebracht bij de gw-er. Deze neemt evt. nog enkele aanvullende onderzoekjes af of geeft, indien nodig, eerst enige adviezen voor oefeningen (buiten school of in overleg met vakdocent).
- Blijkt dat er na bovenstaande stappen nog steeds een vermoeden tot dyslexie bestaat dan wordt ouders geadviseerd om deel te nemen aan een dyslexieonderzoek dat door TCC wordt uitgevoerd onder verantwoordelijkheid van een gedragswetenschapper. Deze stelt de conclusie en de verklaring op n.a.v. het onderzoek. De kosten hiervan bedragen 250,- per leerling, door ouders te voldoen.
- In klas 2 kunnen, bij leerlingen waarbij een vermoeden tot dyslexie bestaat ook bovenstaande stappen worden doorlopen m.u.v. stap 1

Klas 3 en hoger

Leerlingen in klas 3 en hoger worden bij een vermoeden van dyslexie in principe verwezen naar externe instanties om een dyslexieonderzoek af te nemen.

3. De dyslexieverklaring en de bijhorende facilitering

a. Dyslexiepas

Zodra het TCC over een officiële dyslexieverklaring met bijbehorend onderzoeksverslag beschikt wordt voor de leerling een dyslexiepas gemaakt. Op deze pas staan de faciliteiten waarvan de leerling gebruik kan maken en de verantwoordelijkheden die de leerling zelf heeft. De gedragswetenschapper bepaalt welke faciliteiten worden toegekend.

De pas is gedurende de hele schoolloopbaan op het Twents Carmel College geldig. Ieder jaar vindt er een gesprek plaats tussen de dyslexiecoach en dyslectische leerlingen. In dit gesprek wordt geëvalueerd of de toegekende faciliteiten nog steeds volstaan en/of gewenst zijn. Een aanpassing van de faciliteiten kan alleen plaatsvinden na overleg met de gedragswetenschapper die de schoolleiding adviseert. De schoolleiding besluit of de geadviseerde faciliteit al dan niet wordt toegekend.

In het LVS (Leerling Volg Systeem) wordt opgenomen dat de leerling een dyslexieverklaring met bijhorende pas heeft.

b. Faciliteiten

Hieronder is een lijst met faciliteiten opgenomen die de gedragswetenschapper kan adviseren. Alle acties zijn erop gericht de zelfredzaamheid van de leerling te versterken. Concreet biedt de school het volgende basispakket:

- Extra tijd voor toetsen:
  - De minimale tijdsverlenging bedraagt 10 minuten.
  - Bij een toets van 60 minuten is de verlenging maximaal 10 minuten, bij 2 uur (120 minuten) durende toetsen maximaal 20 minuten en bij toetsen van 3 uur (180 minuten) is dit maximaal 30 minuten.
- Toetsen in lettertype-grootte: Arial/Verdana; 12 punts; regelafstand 1,5.
- Gebruik van auditieve ondersteuning (voor leerlingen waarbij auditieve ondersteuning is geïndiceerd).
- Gebruik van diverse hulpmiddelen. Aanschaf hiervan is voor rekening van ouders. De gedragswetenschappers geven aan welke hulpmiddelen van toepassing zijn.
- Mogelijkheid om reguliere luistertoetsen in aangepaste vorm af te nemen (voor leerlingen waarbij auditieve ondersteuning is geïndiceerd).
- Voor de dyslectische leerlingen in de leerjaren 1 en 2 geldt dat bij proefwerken en SO's (schriftelijke overhoringen) waarbij spelling wordt beoordeeld:
  - maximaal 50% van de spellingfouten mag worden meegerekend,
  - het toetscijfer voor spelling niet lager mag worden dan een 4.
  - fouten t.a.v. de werkwoordspelling tellen gewoon mee.

Opmerking: faciliteiten, anders dan hierboven beschreven, kunnen alleen na overleg met de gedragswetenschapper en dyslexiecoach van de locatie, waar de leerling onderwijs volgt, door de schoolleiding worden verleend.

c. Faciliteiten voor examenkandidaten bij het Centraal Schriftelijk Examen

- Ten hoogste 30 minuten verlengen van de duur van de toets (SE of CE).
- De toets wordt in lettertype-grootte conform Arial/Verdana 12 punts, regelafstand 1,5 aangeboden.
- Gebruik van gesproken examenteksten op cd-rom via de computer. Dit geldt niet tijdens het tweede tijdvak

De verantwoordelijkheid voor de aanvraag van deze faciliteiten ligt bij de leerling. Hij/zij neemt aan het begin van het examenjaar hierover contact op met de examensecretaris.

4. Vrijstelling van een moderne vreemde taal in het vmbo, havo en vwo:

Vrijstelling moderne vreemde taal bovenbouw vwo

Leerlingen in de bovenbouw van het vwo moeten naast Engels een tweede moderne vreemde taal

volgen. Leerlingen kunnen hiervan ontheffing krijgen als ze een stoornis hebben die specifiek betrekking heeft op taal of een zintuiglijke stoornis die effect heeft op taalgebruik en –begrip. De gedragswetenschapper adviseert en vervolgens neemt de schoolleiding een besluit over de vrijstelling.

Vrijstelling kan worden verleend indien:

- er sprake is van dyslexie en
- een gedragswetenschapper van het TCC op basis van het onderliggende verslag van de dyslexieverklaring en informatie van de dyslexiecoach en vakdocenten van mening is dat de leerlingen niet in staat wordt gesteld het bij zijn capaciteiten passend diploma te halen als er geen ontheffing wordt verleend.

De leerling moet in plaats van de taal een vervangend vak kiezen met een normatieve studielast van ten minste 440 uur.

Vrijstelling moderne vreemde taal bovenbouw havo:

Per 01-08-2007 is een tweede moderne vreemde taal in de bovenbouw van het havo voor drie van de vier profielen niet meer verplicht. Binnen het profiel C&M is de 2de vreemde taal wel verplicht. Indien een leerling een taalstoornis heeft, is het verstandig een van de andere drie profielen te kiezen, omdat vrijstelling van de vreemde taal als verplicht profielvak niet mogelijk is.

Beleid bovenbouw vmbo:

De sectorvoorschriften verplichten leerlingen niet tot het kiezen van een tweede moderne vreemde taal. In de sector Economie kan de leerling naast het verplichte vak economie als tweede sectorvak wiskunde kiezen.

Slaag-/zakregeling

Sinds er sprake is van een aanscherping van de slaag-/zakregeling die voor dyslectische leerlingen nadelig kan zijn, geldt voor dyslexieleerlingen dat zij in hun keuzes rondom leerwegen, profielen en sectorkeuze hiermee extra rekening moeten houden:

- voor alle leerwegen binnen het vmbo en voor havo/vwo geldt dat vanaf 2012 de leerling alleen kan slagen als zijn gemiddelde CE-cijfer voldoende is ($\geq 5,5$);
- voor alle leerlingen binnen havo en vwo geldt dat vanaf 2013 de leerling alleen kan slagen als hij voor de vakken Nederlands, Engels en wiskunde geen onvoldoende heeft behaald of maximaal een keer het cijfer 5.

5. Wat vragen wij van de leerling bij toetsing

- Vermeld 'dyslexie' op het toetsblad;
- Geef bij de docent tijdig aan als je een toets met auditieve ondersteuning wilt maken. (Op de dyslexiepas moet aangegeven zijn dat je recht hebt op auditieve ondersteuning tijdens toetsen;
- Neem contact op met de dyslexiecoach bij dyslexie gerelateerde problemen;
- Neem de dyslexiepas mee tijdens toetsen.

6. Vanaf welk moment geldt een dyslexieverklaring die tijdens het verblijf op het TCC afgegeven wordt?

Een leerling kan recht doen gelden op faciliteiten m.b.t. dyslexie als de verklaring:

- Uiterlijk 6 weken voor de start van het centraal schriftelijk eindexamen bekend is bij het secretariaat van het eindexamen
- Uiterlijk 2 weken voor de start van een proefwerkweek bekend is bij de afdelingsleiding

7. Indien er misbruik wordt gemaakt van dyslexievoorzieningen door de leerling kan de leerlingen het recht op de voorzieningen worden onzegd.

Twents Carmel College, mei 2018
Dit protocol wordt iedere 2 jaar opnieuw vastgesteld